

Ekologisch (sier)tuinieren.

Verslag van de lezing van Guurtje Kieft in het educatief milieucentrum "de Kwekerij" van de gemeente Soest op 21 april 1999.

Guurtje, die de vijftig is gepasseerd, heeft haar levenlang gewerkt met planten en dieren. Zij was de oudste dochter van een biologisch werkende boer en heeft altijd meegewerkt thuis op de boerderij. Later heeft ze op verschillende biologische bedrijven gewerkt. Zij is in de praktijk geschoold. "Kennis uit ervaring", zegt ze zelf.

In 1990 is ze begonnen in **Alkmaar** op volkstuincomplex "de Rekere" een grote "**Zonnetuin**" aan te leggen. Op dit vierkant maakte zij een grote cirkel waar alles met alles integreert: Een siertuin, heemtuin, groentetuin.

Later zal ze ook zeggen: "de planten verplaatsen zich door de tuin". Zij tuint niet, maar begeleidt.

De Zonnetuin heeft vier kwadranten en zo houdt ze de vruchtwisseling aan. Op de tekening van haar tuin is een kompasroos te herkennen: acht paden lopen naar het midden de cirkel. De Zonnetuin is inmiddels 400 vierkante meter groot. Doordat er nog meer tuinen in haar omgeving vrij kwamen heeft zij nu 800 vierkante meter om te bewerken.

Er is een boomgaard bijgekomen en een haag van wilde liguster, wilde meidoorn en wilde roos. En ze heeft een paddenpoel aangelegd met een heemtuin. Een teveel aan uitzaai steekt ze uit met een klein mes, de bodem moet namelijk zo min mogelijk verstoord worden. Verstoring is vragen om "onkruid", laten we liever zeggen "ongewenste groei".

Guurtje herkent het opgekomen plantje al, wanneer het een centimeter boven de grond uitsteekt en maakt snel de beslissing, of het blijft staan, of wordt verwijderd.

Zwarte grond is niet te zien: **alles is begroeid of bedekt**. Een gevolg daarvan is, dat ze werkelijk nooit hoeft water te geven.

Er is een vraag over **slakken**, vanwege de vochtigheid en de vele schuilmogelijkheden in zo'n tuin, soms massaal aanwezig. Guurtje geeft toe dat het een algemene plaag was in 1998 en dat ze soms ook maar driemaal opnieuw heeft gezaaid. Verder noemt ze de mogelijkheid van kippemeel: voer, dat als de slakjes het eten in hun lichaam opzwelt en de slakjes doodt. Nematoden een nieuw middel wil ze absoluut niet gebruiken. Ze houdt niet van doden en aaltjes, die van nature niet voorkomen, moet je niet zomaar introduceren. Een bierval is ook een mogelijkheid.

Nestkastjes voor vogels in elke boom, een egelvriendelijke omgeving en er is geen overlast, want er ontstaat een natuurlijk evenwicht

Plagen ook onkruidplagen verdwijnen vaak vanzelf. Je moet niet teveel ingrijpen, maar begeleiden herhaalt ze nog maar eens. De **reuzebereklaau** kun je na driejaar kwijt zijn door telkens na de bloei de zaadbodem te verwijderen. (De reuzebereklaau staat trouwens in de bijenplanten-toptien!).

Terug naar **de Zonnetuin** op het volkstuincomplex.

Men vindt 'de Zonnetuin' op volkstuincomplex "de Rekere", Penningweg 30 in Alkmaar. Op het volkstuincomplex viel haar ontwerp volkomen uit de toon. Een sleutelwoord is niet alleen **natuurlijk**, maar ook "**creativiteit**". Een saaie rechthoek-rechtaan groentetuin is voor Guurtje gewoon een onmogelijkheid. Zij paste hier ervaring toe - op allerlei bedrijven opgedaan - en na enige tijd ontstond hier een tuin, die nu alom wordt geprezen. Ook het eerdere wantrouwen van de andere volkstuinders is wat verdwenen.

Voor Guurtje is de Zonnetuin tevens het begin van een **nieuwe loopbaan**. Een loopbaan **als ekologisch hovenierster**. Met de Zonnetuin als voorbeeld kon zij voorlichting geven. Na een jaar kon zij de starterssubsidie terugbetalen. Aanvankelijk werkte zij met behoud van uitkering. Guurtje werkt met inheemse beplanting en kan kiezen uit zo'n 1500 inheemse soorten. In principe laat zij de situatie waarin de tuin van haar opdrachtgevers zich bevindt, bepalen wat er gaat gebeuren. Zij zal geen

vracht tuinaarde laten komen om een tuin in te richten. De aanwezige kruiden vertellen haar wat voor grondsoort er is. Eventueel aanwezig materiaal wordt opnieuw in de tuin verwerkt. Opnieuw zal er geen onbedekte grond zijn te vinden. Zij kiest inheemse beplanting die bij de grond past en gaat *begeleiden*.

Nu zij dit enige jaren gedaan heeft kan zij zeggen, dat dit alleen werkt als de opdrachtgever deze visie overneemt, de achterliggende gedachtengang méédenkt. Vaak is het zo, dat Guurtje de opdracht krijgt haar gang te gaan, maar dat is geen prettige manier van werken. Inmiddels heeft Guurtje besloten dit werk niet aan te nemen, als de eigenaar het werk niet gaat overnemen.. Er moet een wisselwerking zijn tussen de eigenaar en de omgeving. Een tuin is geen koopwaar. Zij zegt: "Er is dan veel geld, maar weinig betrokkenheid"

Wat is nu **natuurlijk tuinieren**? Dat is een bedekte bodem begroeid met inheemse gewassen. Er zijn natuurlijke materialen toegepast Alles is één en er zijn geen scherpe overgangen. In zo'n omgeving is een tuin aantrekkelijk voor allerlei dieren. Er is na enige tijd een natuurlijk evenwicht. De tuin wordt eerder begeleidt dan bewerkt, maar wordt nooit aan zijn lot overgelaten. Een vijver is een element, dat zeker meer natuurwaarde geeft aan de tuin. Bemesting wordt niet toegepast, alléén in de groentetuin.

Houtsnippers als pad is een mogelijkheid. Guurtje graaft dertig centimeter grond uit en vult deze met houtsnippers. Alleen zo komt er geen onkruid, vervolgens strooi je ieder jaar een dun laagje eroverheen als onderhoud van het pad.

Als Guurtje een **tegelpad** aanlegt dan is dat nooit een recht pad en wordt bijna elke tegel omzoomd met bakstenen. Op de dia's zie je hoe natuurlijk dat aandoet. Guurtje past ook wel een ruime voeg toe tussen de tegels en zorgt dan met een inheems plantje voor een groene begroeiing rond de tegel. Overigens is dat plantje zo sterk dat je er best op kunt stappen. (Dat is een heel ander verhaal dan met een anti-algenmiddel de tegels te boenen! Een middel dat minstens een gif bevat en niet thuis hoort in de tuin). Door zo'n begroeid paadje is het pad harmonisch in de tuin opgenomen.

Guurtje hangt aan iedere boom een omgekeerd bloempotje met houtwol gevuld, een mooi **huisje voor de oorwurmen**. De oorwurm verwijdert ongemerkt veel schadelijke insecten, zoals de luis. Natuurlijk tuinieren is respect voor het leven in de natuur - ook voor het leven, dat wij als schadelijk beschouwen. Het verdient nog vermelding, dat de aardappelplanten in 1998, groeiend tussen allerlei andere planten, geen last hadden van phytophthora. Dat is meer dan velen van ons haar kunnen nazeggen.....Zij gebruikt ook goed pootmateriaal, zoals de Texla.

Guurtje maakt gebruik van allerlei middelen en preparaten uit **de Biologische-Dynamische tuinbouw**, zoals doorgegeven door Rudolf Steiner. Een gedeelte van haar lezing, waar ik weinig zicht op heb en ook niet zoveel mee opheb. Invloeden van de maan, de vele regen die een versterkende werking van de maankrachten heeft en daarom zoveel slakken: het is ongrijpbaar en onnavolgbaar. Volgens haar is er een **valeriaanpreparaat** dat de bodem in een koud en nat voorjaar met drie graden opwarmt binnen een week.:

Valeriaanaftreksel: 100 gram gedroogde of verse bloemen op 5 liter water, 2 dagen laten trekken en sproeien over de bodem.

Guurtje bedekt in het najaar de Zonnetuin met zo'n zes **balen stro**. Half februari haalt zij deze **strolaag** weg omdat de grond anders niet goed opwarmt, als de planten dan flink gegroeid zijn, komt de bedekking weer terug. Haar tuin "eet" zo'n zes a zeven balen stro per jaar. Guurtje zal nooit hout gebruiken dat "gecreosoot" is. Dat is gif. Liever gebruikt ze hout van de tamme kastanje dat heel duurzaam is.

Een vraag over het **zevenblad**, een berucht onkruid.

Zevenblad is een bodembedekker, zeker onder bomen en struiken, maar in een kleine tuin wil je wel wat meer dan alleen zevenblad. Zevenblad groeit graag op zure grond dus een beetje kalk erbij vindt het al minder prettig..

Er zijn concurrerende bodembedekkers, zoals de maagdenpalm of zenegroen en hondsdrif. Plant geen klimop aan, want dan is het middel erger dan de kwaal. Klimop is altijd groen en biedt

ander plantmateriaal dus geen ruimte. In de eerste drie maanden van het jaar is het zevenblad nog niet boven de grond, plant stinzenbolletjes aan zoals daslook, vogelmelk en narcissen. Je hebt dan een vroege eerste bloei in de tuin.

Het hoveniersbedrijf(*) van Guurtje (Guurtje zelf dus) maakt gebruik van de fietskar(!), als transportmiddel. Ze heeft een samenwerking met een wilgetenenvlechter en andere vakmensen.

Een afscheiding van wilgetenen kost f.40 per m2. Wanneer je deze geheel laat begroeien gaat hij een

levenlang mee. Weer een element in harmonie met de natuur. Ekologisch tuinieren!

"Kennis uit ervaring": liefde voor wat groeit en bloeit, gepaard aan creativiteit dat is het uitgangspunt voor Guurtje Kieft.

(*) Guurtje heeft inmiddels geen hoveniersbedrijf meer, wel geeft zij cursussen over biologisch-dynamisch tuinieren.